

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/100-bohaterow-na-100-le/104594,Stefan-Pawlikowski-ur-11-pazdziernika-1896-w-Kozlowie-ko-lo-Minska-zm-15-maja-194.html>
19.04.2024, 03:45

Stefan Pawlikowski (ur. 11 października 1896 w Kozłowie koło Mińska, zm. 15 maja 1943 nad Francją) – generał brygady pilot.

14 maja 1920 r. o godz. 9 rano ppor. pilot Pawlikowski na alarm, że bolszewickie samoloty znajdują się nad lotniskiem startował na samolocie typu „Spad” nr 14. Ppor. Pawlikowskiemu udało się napędzić [sic] nieprzyjacielski samolot nad Borysowem na wysokości 1900 metrów. Była to też pościgowa maszyna systemu „Spad”. Zaczęła się walka, w trakcie której samolot bolszewicki stał [sic] się zniżać pod strzałami ppor. Pawlikowskiego. Gdy już był nad ziemią na wysokości 20-30 metrów zaczął podawać znaki że się poddaje i chce landować [sic], co i wykonał w neutralnym pasie pomiędzy liniami. (Wniosek na odznaczenie Virtuti Militari, 18 maja 1920)

Uczył się w gimnazjach w Smoleńsku i Wilnie. W 1916 zdał maturę w szkole handlowej w Moskwie. Od 1 września 1916 w rosyjskiej szkole lotniczej w Moskwie, oddelegowany do Francji, gdzie od 1 marca 1917 w szkole lotniczej w Lyonie. Od lipca 1918 do listopada tr. na froncie w francuskiej 96 Eskadrze Myśliwskiej, zestrzelił 1 samolot niemiecki. 15 listopada 1918 przeniesiony do lotnictwa Armii Polskiej we Francji, z którą w maju 1919 przyjechał do Polski. Od kwietnia 1920 do marca 1921 w 19 Eskadrze Myśliwskiej, zestrzelił 1 samolot i 2 balony bolszewickie. Od marca 1922 do czerwca 1926 zastępca, później dowódca eskadry w 1 Pułku Lotniczym. W latach 1928-1934 w 2 i 3 Pułku Lotniczym, gdzie dowodził eskadrą i dywizjonem. Od kwietnia 1934 do sierpnia 1939 zastępca dowódcy i dowódca 1 Pułku Lotniczego. W kampanii polskiej 1939 dowódca Brygady Pościgowej, od grudnia 1939 do maja 1940 komendant Centrum Szkolenia Lotniczego w polskiej bazie w

Stefan Pawlikowski

Lyonie. Od czerwca 1940 w Wielkiej Brytanii, od listopada 1941 oficer łącznikowy w brytyjskim dowództwie lotnictwa myśliwskiego i faktyczny dowódca polskiego lotnictwa myśliwskiego. Ochotniczo brał udział w lotach bojowych, m.in. podczas osłony desantu pod Dieppe 19 sierpnia 1942. Zginął w locie bojowym 315 Dywizjonu. Pochowany na cmentarzu 1 Dywizji Pancerniej w Grainville-Langannerie w Normandii.

Awanse: podporucznik (1919), porucznik (1921), kapitan (1922), major (1932), podpułkownik (1936), pułkownik (1939), generał brygady (1964).

Bibliografia

T. Kryśka-Karski, S. Żurkowski, *Generałowie Polski niepodległej*, Warszawa 1991, s. 143; J. Zieliński, W. Wójcik, *Lotnicy - Kawalerowie Orderu Wojennego Virtuti Militari*, Warszawa-Toruń 2005, s. 144-146.